

Sosyal Coğrafya

Editör: Prof. Dr. Nurettin ÖZGEN

2. Baskı

 PEGEM
AKADEMI

Editör: Prof. Dr. Nurettin ÖZGEN

SOSYAL COĞRAFYA

ISBN 978-605-241-210-7

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2023, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

1. Baskı: Mart 2018, Ankara
2. Baskı: Eylül 2023, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara
Tel: (0312) 341 36 67

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

İnsan, toplum/çevre ve doğa kavramları, birbiriyle bağıntılı bilişsel ve duyuşsal örüntüye sahip birçok üretime kaynaklık eder. İlk bakışta bu kavramların birbirinden tamamen farklı ve bağımsız oldukları düşünülebilir. Oysa tam aksine, yapısal kuruluma dair, adeta genetik aktarımlarla birbirini üreten, tamamlayan, çoğaltandır. Dolayısıyla birbirine benzeşen, tümleş(tiril)en farklılıkların birlikteliği olarak betimlenebilir. Bu tümleş(tir)me formunun odağını ise sosyal coğrafya oluşturmaktadır. Kimlik kavramı bu tanımlamaya uygun düşer. Kentli, doğayı seven, radikal demokrasiyi savunan ve kültürel geleneklere bağlı olan bir bireyin sahip olduğu kimlik ve aidiyet formları örnek verilebilir. Birbirinden farklı ama bir o kadar da tamamlayıcı unsurlar olarak tanımlanabilecek bu tür yapıların, durum ve eylemsel bütünlüğü, tam da sosyal coğrafyanın muhtevasını oluşturmaktadır. İnsanın/bireyin çevresiyle kurduğu/geliştirdiği bilişsel veya duyuşsal bağıntılar, kabul edilme, gruba dâhil olma ya da reddedilme/dışlanma türü yapısal üretimler, ilişkisellik boyutunun niteliğiyle boylanır ve anlam kazanır. Diğer bir ifadeyle tanınma ve kabul edilme durumu ilişkisellik boyutunun kazanımıyla anlam kazanır. Bu kazanımda yapı kavramının odağı en önemli unsurdur. Merkezi oluşturan yapı ve örüntüleri ne tür ardışık katmanlardan oluşur ve hiyerarşik örüntünün etkin güç ve belirgin özellikleri nelerdir? Ekonomik, sınıfsal, etnik, inançsal, ulusal, ideolojik ya da başka bir üretim midir? Dahası bu ilişkisellik formu, bilişsel ve duyuşsal gelişmelerin diyalektik bir üretimi mi yoksa dikotomik bir süreç midir? Kısacası bu tür durum ve eylemsellik formlarını oluşturan etken, bu üç kavramın (*birey-toplum-doğa*) ilişkisellik formu üzerinden gelişerek anlam kazanmaktadır.

Sosyal coğrafya, topluma içkin yapısal durum ve eylem odaklı analizler yaparak olgu odaklı sonuçlar üretmeye çalışır. Tüm bu üretimlerin faili insandır/toplumdur. Diğer bir ifadeyle durum ve eylemlerin kaynağı insan ve toplumdur. Toplum ve Coğrafya terimleri birbiriyle bağıntılı, aynı zamanda oldukça girift ve çok boyutluluğu içeren kavramlardır. Toplum için "*bir arada yaşayan bireylerin/canlıların oluşturduğu topluluk*" şeklinde bir tanımlama yapmak mümkündür. Fakat topluluğun yapısal niteliklerine içkin bilişsel, duyuşsal ve hatta kinetiksel üretimlerin yanı sıra bunlarla ilintili çeşitli neden ve sonuçların analiz edilmesi ve tanımlanması tam da sosyal coğrafyanın muhtevasını oluşturmaktadır. Çünkü insanın/toplumun tüm üretimlerini mekân odaklı bir anlayış doğrultusunda sorgulayarak analiz eden sosyal coğrafya alt disiplindir. Mekân kavramına içkin David Harvey ve Henri Lefebvre'nin analitik yaklaşımları da bu türden muhtevalara örnek verilebilir: Dolayısıyla mekân hem *deneyimlenendir*, hem de *kavranılan ve yaşanılan*dır. Başka bir ifadeyle mekân hem *mutlak*, hem de *göreceli ve ilişkiseli* bir üretimin adıdır. Bu tanımlamalardan hareketle coğrafyanın bir mekân bilim olduğu ortaya çıkmaktadır. Mekân kavramı oldukça girift bir yapıyı tanımlamaktadır. Birbirinden farklı ama bir o kadar da birbirini tamamlayan, dolayısıyla hem *tamlanan* hem de *tamamlanılan* unsurların birlikteliğiyle anlamlandırılan bir üretimin adıdır mekân. Bireyin iç dünyasını yansıtan inanç, sevgi, hüznün, aidiyet ya da

ötekileştirici ve ayrıştırıcı duyuşsal formlardan, toplumsal kimlik, kültür gibi farklı geleneklerin sembol ve imgeleri üzerinden çeşitli yaşamsal 'an'ların ve 'formların' temsiliyetine kadar farklı örüntülerin adıdır mekân. Dolayısıyla topluma için tüm yapısal formların yanı sıra; etkileşim, üretim ve tüketim eksenli çok boyutlu dönüşümsel süreçler, sosyal coğrafyanın temel kapsamını oluşturmaktadır. Sosyal coğrafyada, mekân bağlamı üzerinden inşa edilen insan-doğa ilişkiselliği, çokkültürlülük, akışkan meta ve sağlık coğrafyasından suç-mekân ilişkiselliği ve boş zaman etkinlikleri yaşlılık ve kentsel ayrışma dinamiklerine kadar geniş bir yelpazeyi oluşturmaktadır.

Mekâna için durum ve eylemsel süreçlerin farklı kavram ve yaklaşımlarla incelendiği bu kitap, on dört bölümden oluşmakta ve her bölümün belirgin bir kavramsal tema ve odak noktası bulunmaktadır. Bu tematik alan ve kavramsal tercihler, gündelik yaşamda sıklıkla karşılaşılan ve deneyimlenen formlar düşünülerek oluşturuldu. Elbette ki sosyal coğrafyanın bağıntısal örüntüleri çok daha derin ve kapsamlı olmakla birlikte bu kitap, ilgili konular arasından belirlenen on dört bölümü ihtiva etmektedir.

Birinci bölümde, insan doğa ilişkiselliği, doğanın bir üretim mekânı olarak çeşitli örüntülerle farklı yaşamsal deneyimlere alan açtığı ve toplumsal formların çevreyle yakın bir bağıntı oluşturduğu, bu ilişkiselliğin, folklorik zenginliklerden, inançsal, dilsel, mimari yapı ve turizm potansiyellerine kadar birçok üretime alan açtığı, çeşitli örneklerle betimlenmektedir. Elisée Reclus'nun ifadesiyle gelişen toplumsal faaliyetler arttıkça insanın doğaya dayattığı yaptırımlar da artmaktadır. Böylelikle doğaya rağmen yeni yapısal üretimler ve kültürel formlar gelişmekte ve özellikle kır peyzajında önemli yenilikler ortaya çıkabilmektedir. Benzer şekilde, *ikinci bölümde* ise daha çok toplum eksenli bir bağıntısallık formu üzerinden, toplumsal çevrenin ve doğanın ilişkiselliği, daha çok maddi üretim formları üzerinden tanımlanmış ve açıklanmıştır. Kapitalizmin gelişmesiyle doğanın bir tüketim aracı olarak düşünüldüğü, ekolojik ilkelere ve çevresel adalet formlarına için yapısal kaynaklı yaklaşımların geri plana itildiği bir yapısal mekanizmanın sürdürülebilir olmadığı, buna karşın, insan merkezli doğa anlayışı yerine, doğa merkezli bir yaklaşımın daha makul ve sürdürülebilir olduğu ileri sürülmektedir.

Üçüncü bölümde, mekân ve yer kavramlarına odaklanılmakta ve hem bilimsel hem de gündelik yaşamın akışkan formlarında, bu iki kavrama için yaklaşım ve tanımlamalara yer verilmektedir. Bu kavramlar, son yıllarda özellikle toplumsal tema ve ilişkisel formları bağlamında, beşeri ve sosyal coğrafya alanlarında yapılan akademik araştırmalarda da hatırı sayılır bir ilgi görmektedir. Mekân ve yer kavramı ve üretimleri, yer duygusu, yer bağlılığı ve aidiyet gibi formların analizi yapılarak açıklanmaktadır. *Dördüncü bölümde*, kimlik kavramının tanımı, üretimi, bireysel ve sosyal formları ve bu formların oluşmasına zemin oluşturan mekânın iktidar, ideoloji, eşitsizlikler, sermaye, sınıf, cinsiyetçi yaklaşım ve ayrışma- ayrımcılık gibi çeşitli yapısal üretimlere nasıl angaje edildiği ve bu tür formların nasıl birer aygıtsal niteliğe dönüştürüldüğü örneklerle tanımlanarak açıklanmaktadır.

Bu bölümde eşitsizlik ve ötekileştirmenin aygıtları olarak cinsiyetçi yaklaşım alt başlığı kullanılmış ve çeşitli tanım ve verilerden yararlanılmıştır. On dördüncü bölümde ise konu, eleştirel kuram üzerinden analiz edilmiş ve açıklanmıştır.

Beşinci bölümde, evsizlik, yersizlik, yurtsuzluk kavramları bağlamında, toplumsal ayrışma dinamikleri ve bu bağlamda, ekonomi politiğin bir üretim deseni olarak soylulaştırma girişimleri ve sonuçları analiz edilmektedir. Bu çerçevede, soylulaştırmanın ard bölgelerini tanzim eden kentsel dönüşüm projeleri ile rehabilitasyon ya da az gelişmiş alanların sorunlarını çözmekten ziyade, yeni ekonomik eksenli yapsatçı-kentsel rantların üretimine alan açan sınıfsal ayrışma ve ötekileştirme pratiklerine ve mülksüzleştirmelerin nasıl üretildiğine odaklanılmaktadır. *Altıncı bölümde* coğrafi mekânların hareketliliğine odaklı yaklaşımlar üzerinden ulaşım-ulaştırma ve akışkan meta kavramları, kırsal ve kentsel ulaşım-ulaştırma desenlerinden sanal mekânların hareketlilik ağlarına kadar coğrafyadaki akışkanlıklar mercek altına alınarak açıklanmaktadır.

Yedinci bölümde, yaşamsal ilişkilerin kesişim odağı olarak sosyal coğrafyanın muhtevasını oluşturan önemli temalara yer verilmektedir. Bu bağlamda mekân ve yaşamsal örüntü ilişkiseliliği üzerinden; cinsellik, manevi, psikik, duyuşsal, duygusal, söylemsel, somutlaşan ve sanal yaşam gibi farklı mekânsal formların analizi yapılarak bireysel ve toplumsal dünyaya dair analizler yapılmaktadır. *Sekizinci bölümde*, feminist coğrafyanın muhtevasını oluşturan cinsiyetin coğrafyası ya da coğrafyanın cinsiyeti kavramlarıyla yer kürede, cinsiyet kimliğinin nasıl tanımlandığı ve ne tür örüntüler üzerinden deneyimlendiği ya da kültüleştirildiği, hangi coğrafi mekân deneyimleriyle ne tür tanımlama ve adlandırmalar aldığı, kadın kimliği üzerinden bir diyalektik yaklaşım ve mekânsal analizlerle açıklanmıştır. Bu bölümle bağıntılı olarak eleştirel bir yaklaşım formunun (14. bölüm) yanı sıra, ötekileştirilen kimliklerin bir aracı olarak cinsiyetçi yaklaşım için 4. bölümle de bağıntılıdır.

Dokuzuncu bölümde, metropol kentlerde ayrışma ve toplanma dinamikleri analiz edilerek, dünyanın çeşitli metropollerinden ve Türkiye'den örnekler verilerek ilgili kavramlara açıklık getirilmiş ve çeşitli betimlemeler yapılmıştır. Bu bağlamda dışlanma ve ayrışma dinamikleri, soylulaştırma (gentrification), güvenli siterler (gated community) ve rezidanslar gibi kentsel dinamiklerin üretimine içkin sosyomekânsal yapılanmaların inşası ve ilintili süreçlerin yansımaları açıklanmıştır. *Onuncu bölümde*, boş zaman kavramı ve tüketim mekânlarının sosyoekonomik analizi yapılarak boş zaman endüstrisi ile kapitalizmin ilişkisine dikkat çekilmiştir. Ayrıca boş zamanın tatil ve turizm aktiviteleriyle tüketim refleksi odaklı zaman-mekân süreçleri arasındaki bağıntılar örüntüleriyle birlikte analiz edilmiş ve betimlenmiştir.

On birinci bölümde, yaşlanma ve yaşlılık kavramlarıyla ilgili başlıca kuramsal yaklaşımlara yer verilerek yaşlılığın tarihsel ve toplumsal arka planına içkin analitik yaklaşımlarda bulunulmuş ve demografik geçişin yaşlanmayla bağıntısı açıklanmıştır. Ayrıca yaşlılık

ve yaşlanma formlarının sosyal ve ekonomik örüntülerinin coğrafi mekândaki yansımaları da özenle betimlenmiştir. *On ikinci bölümde*, sağlık coğrafyası ve sağlık coğrafyasındaki temel yaklaşımlar aktararak sağlık coğrafyası, çevresel koşullar, eşitsizlikler, kültür, sermaye-beden ve sağlığın gaspı gibi alt temalar üzerinden işlenmiştir. Bu çerçevede sağlık coğrafyasına, çevresel üretimin aksine, sosyoekonomik mekânların ve politik yaklaşımların üretimine yönelik bağıntılara yer verilmiştir.

On üçüncü bölümde, suç kavramına içkin tanımlama, mekânsal analiz ve kategorileştirmeler yer almaktadır. Bu bağlamda suçun işlendiği mekânın niteliği ve ilişkisel bağıntıları üzerinden, “*suçun mekânı*” ve “*mekânın suçu*” türünden diyalektik kategorileştirmelerle suçun mekânsal analizi yapılmış ve coğrafya ile bağıntısı açıklanmıştır. *On dördüncü bölümde* ise felsefi yaklaşımlar üzerinden, sosyal coğrafyanın bir öz eleştirisi yapılmıştır. Sosyal coğrafya temalarına içkin çoğunlukla filtreleme ve sınırla(ndır)ma pratikleri, eleştirel teori bağlamında değerlendirilmiştir. Başta ırk, etnik ve cinsiyetçi temelli yaklaşımlar olmak üzere coğrafyanın mesafeli kaldığı ya da özellikle mesafeli bırakıldığı bir düşünsel örüntüye içkin eleştirel bir yaklaşım sunulmuştur.

Ezcümle, sosyal coğrafya, toplumsal dinamiklerin mekânsal örüntüleri bağlamında, toplum-mekân ilişkiselliğine odaklanmaktadır. Gelişkin batı literatüründe, sosyal coğrafya adıyla yayınlanmış birçok eser/kitap olsa da Türkiye’de, bu türden bir içerik ve kapsama sahip herhangi bir eserin olmaması hem akademik coğrafya camiası hem de coğrafya ailesinin sorumluluk alanı olan kamuoyu için önemli eksikliklerdir. Toplumsal yaşama yönelik birlikte yaşama pratikleri, ideolojik üretimler, kültürel kimlik ve eşitsizlikler başta olmak üzere aidiyet, sınıfsal yapı ve cinsiyetçi yaklaşımlar, sosyal coğrafyanın temel ilgi alanlarıdır. Bu temalar bağlamında, yaşama dair çeşitli dinamiklerin, özellikle toplumsal ayrışma ve ayrımcılıkların mekânsal örüntülerle birlikte araştırılması ve çözümlenmesi, sosyal coğrafyanın temel amaç ve pratiklerindedir. Bu tür yaşamsal temaların, bilimsel yaklaşımlarla analiz edilmesinin ve okuyucuya sunulmasının, hem beşeri coğrafya hem de sosyal bilimler alanına ilgi duyan okuyuculara önemli katkılar sağlayacağını ümit ediyorum.

Editör

Nurettin ÖZGEN

Ankara, 2018

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editör: Prof. Dr. Nurettin ÖZGEN

1. Bölüm: Doğa ve Toplum

Nurettin ÖZGEN

*Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Coğrafya Bölümü
Öğretim Üyesi*

2. Bölüm: Toplum-Çevre & Doğa

Feryal TURAN

*Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Sosyoloji Bölümü
Öğretim Üyesi*

3. Bölüm: Mekân ve Yer

Nilüfer KÖŞKER

*Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim
Dalı Öğretim Üyesi*

4. Bölüm: Kimlik-Toplumsal Eşitsizlik ve Ayrımcılık

Nurettin ÖZGEN

*Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Coğrafya Bölümü
Öğretim Üyesi*

5. Bölüm: Yoksulluk ve Evsizlik

Mehmet Zeydin YILDIZ

*Van Yüüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü
Öğretim Üyesi*

6. Bölüm: İletişim-Etkileşim ve Akışkan Metanın Coğrafyası: Ulaşım &

Ulaştırma Coğrafyası

Mehmet ŞEREMET

*Van Yüüncü Yıl Üniversitesi, Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği
Bölümü Öğretim Üyesi*

Faruk ALAEDDİNOĞLU

*Van Yüüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü
Öğretim Üyesi*

7. Bölüm: Mekân ve Yaşamsal Örüntüleri

Semra GÜNAY AKTAŞ

*Anadolu Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü
Öğretim Üyesi*

Önder YAYLA

Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Öğrencisi

8. Bölüm: Feminist Coğrafya: Cinsiyetin Coğrafyası & Coğrafyanın Cinsiyeti
Ayla DENİZ

Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Coğrafya Bölümü
Araştırma Görevlisi

9. Bölüm: Metropol Kentlerde Sosyomekânsal Ayrışma ve Toplanma
Dinamikleri

Arife KARADAĞ

Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü Öğretim Üyesi

Pervin AKSAK

Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beşeri ve İktisadi Coğrafya
Doktora Öğrencisi

10. Bölüm: Boş Zaman Etkinlikleri ve Tüketim Mekânları

Faruk ALAEDDİNOĞLU

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü
Öğretim Üyesi

Ramazan OKUDUM

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü
Araştırma Görevlisi

11. Bölüm: Yaşlanma ve Yaşlılığa Coğrafi Bir Yaklaşım

Mustafa YAKAR

Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya
Bölümü Öğretim Üyesi

12. Bölüm: Sağlık Coğrafyasının Gelişimi ve Küresel Sağlık Çıktılarına
Dair Bir İnceleme

Deniz CIRIK

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya
Bölümü Öğretim Üyesi

M. Murat YÜCEŞAHİN

Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Coğrafya
ölümü Öğretim Üyesi

13. Bölüm: Suç Coğrafyası: Görelî Kavramsallaştırmadan Mekânsal
Yorumlamaya

Kadir TEMURÇİN

Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya
Bölümü Öğretim Üyesi

14. Bölüm: Sosyal Coğrafya ve Eleştirel Teori

Münür BİLGİLİ

Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Coğrafya Eğitimi
Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Bölümler ve Yazarları.....	vii

1. BÖLÜM

DOĞA VE TOPLUM

Giriş.....	1
Kırsal Coğrafya.....	2
İnsan-Doğa Etkileşiminin Üretimi Olarak Kırsal Çevre.....	7
Kır Kültürüne Dair.....	10
Dilsel Çeşitlilikler.....	12
İnançsal ve Dinsel Formlar.....	15
Sözlü ve Yazılı Kültüre Dair.....	17
Renkler, Motifler ve Semboller.....	18
Kırsal Mimari.....	20
Ekonomik Üretim Alanı Olarak Kır.....	28
Kırsal Turizm.....	31
Yaylacılık ve Yayla Turizmi.....	35
Kırsal Alan Yönetimi.....	39
Sonuç.....	44
Kaynakça.....	48

2. BÖLÜM

TOPLUM - ÇEVRE & DOĞA

Giriş.....	55
İnsan Merkezli Doğa Anlayışı.....	56
Organik Doğa Anlayışından Mekanik Doğa Anlayışına.....	57
Kapitalizm, Gelişme ve Doğa.....	60
Çevresel Adalet.....	64
Ekolojik İlkeler.....	67
Sonuç.....	72
Kaynakça.....	73

3. BÖLÜM

MEKÂN VE YER

Giriş.....	77
Mekânın Anlamsal ve Kavramsal Yolculuğu	79
Mekânda Anlamın Yer'leşmesi.....	80
Mekân ve Yer İkiliği	84
Mekânda Kimliğin ve Aidiyetin İnşası	87
Bellek, Kimlik ve Yer Kimliği.....	88
Yer Bağlılığı ve Aidiyet Duygusu.....	93
Mekânda Anlamdan ve Bağlamdan Kopuş	96
Yersizleşme ve Yok-Yerler.....	96
Sanal Mekânlar	99
Sonuç.....	103
Kaynakça.....	105

4. BÖLÜM

KİMLİK - TOPLUMSAL EŞİTSİZLİK VE AYRIMCILIK

Giriş	111
Kimlik	114
Kimlik Üstüne Tezler	116
Bireysel ve Toplumsal Kimlik	119
Ulusal Kimlik.....	120
İnançsal- Dinsel Kimlik	125
Mekân	131
İktidar.....	136
İdeoloji.....	140
Eşitsizlikler	146
Sermaye-Sınıfsal Eşitsizlikler	149
Cinsiyetçi Ayrımcılık ve Ötekileştirme	154
Çokkültürlü Toplumlar da Öteki'nin İnşası: Ayrışma ve Ayrımcılık	157
Sonuç.....	162
Kaynakça.....	165

5. BÖLÜM

YOKSULLUK VE EVSİZLİK

Giriş.....	173
Ev-sizlik, Yer-sizlik, Yurt-suzluk.....	174
Yok-sulluk, Yok-sunluk, Kent Yoksulluğu ve Sosyal Dışlanma.....	181
Kentsel Dönüştürme, Soylulaştırma ve Ev-sizleştirme.....	188
Sosyal Politikalar	193
Sonuç: Yoksullar ve Evsizler İçin Bir Gelecek Mümkün mü?.....	198
Kaynakça.....	200

6. BÖLÜM

İLETİŞİM - ETKİLEŞİM VE AKIŞKAN METANIN COĞRAFYASI: ULAŞIM & ULAŞTIRMA COĞRAFYASI

Ulaşım Coğrafyasında Ana Trendler.....	205
Ulaşım, Mekân ve Ekonomi	209
Ulaşım, Mekân ve Toplum	211
Ulaşım, Mekân ve Çevre.....	216
Ulaşım, Akışkanlık ve Hareketlilik	217
Kentsel Ulaşım.....	219
Kırda Ulaşım.....	221
Ulaşım Coğrafyasının Geleceği.....	222
Kaynakça.....	225

7. BÖLÜM

MEKÂN VE YAŞAMSAL ÖRÜNTÜLERİ

Giriş.....	229
Sosyal Doğa.....	230
Yaşamsal İlişkilerin Kesişim Odağı Olarak Sosyal Coğrafya.....	231
Cinsel Yaşam	234
Manevi Yaşam.....	236
Psişik Yaşam	239
Duyuşsal Yaşam.....	240
Duygusal Yaşam.....	241
Söylemsel Yaşam.....	242

Somutlaşan Yaşam.....	244
Sanal Yaşam.....	245
Sonuç	249
Kaynakça.....	250

8. BÖLÜM

FEMİNİST COĞRAFYA: CİNSİYETİN COĞRAFYASI & COĞRAFYANIN CİNSİYETİ

Giriş.....	253
Temel Kavramlar	254
Cinsiyet ve Toplumsal Cinsiyet	254
Ataerkillik (Patriyarka).....	256
Feminizm.....	257
Feminist Epistemoloji ve Feminist Metodoloji	258
Feminizme Tarihsel Bakış	261
Birinci Dalga Feminizm	261
İkinci Dalga Feminizm	262
Üçüncü Dalga Feminizm.....	263
Feminizm ve Coğrafya: İlişkiler, Temsiller, Pratikler	264
Kurumsallaşan Feminist Coğrafya.....	265
Feminist Coğrafyacıların Araştırma Alanları	267
Coğrafya Disiplininin Toplumsal Cinsiyeti	271
Bir Feminist Coğrafya Çalışması Yapmak.....	274
Sonuç Yerine.....	280
Kaynakça.....	281

9. BÖLÜM

METROPOL KENTLERDE SOSYOMEKÂNSAL AYRIŞMA VE TOPLANMA DİNAMİKLERİ

Giriş.....	287
Sosyal ve Mekânsal Ayrışma: Dışlanma ve Ayrışma Pratikleri	291
Bir Ayrışma Dinamiği Olarak Soylulaştırma (Gentrification).....	295
Sosyal ve Mekânsal Ayrışmalar: Güvenlikli Siteler (Gated Community) ve Rezidanslar	298

Üst Sınıfın Kent Merkezine Dönüşü: Rezidanslar	304
Dünyadan Örneklerle Güvenlikli Site Formları.....	306
Sosyomekânsal Ayrışmanın Yansıması Olarak Güvenlikli Siteler: Türkiye Deneyimi.....	312
Sonuç Yerine.....	319
Kaynakça.....	321

10. BÖLÜM

BOŞ ZAMAN ETKİNLİKLERİ VE TÜKETİM MEKÂNLARI

Giriş.....	325
Boş Zaman	326
Mekâna Doğru: Kavram ve Kapsam	328
Boş Zaman Endüstrisi ve Kapitalizm	331
Boş Zaman, Tatil ve Turizm.....	333
Mekâna Yüklenen Anlam ve Tüketim Mekânları	337
Tüketim Mekânları	341
Tüketim Toplumu ve Tüketimci Refleks.....	344
Kaynakça.....	347

11. BÖLÜM

YAŞLANMA VE YAŞLILIĞA COĞRAFİ BİR YAKLAŞIM

Giriş.....	351
Kavramsal Çerçeve: Yaşlanma ve Yaşlılık Nedir? Yaşlı Kimdir?	353
Yaşlanma ve Yaşlılık Kuramları	359
Yaşlılığın Tarihsel ve Toplumsal Arka Planı.....	364
Demografik Geçiş - Yaşlanma İlişkisi	369
Nüfusun Yaşlanmasının Ekonomik Etkileri	372
Nüfusun Yaşlanmasının Toplumsal Etkileri	374
Yaşlanma ve Yaşlılık Araştırmalarına Coğrafi Bakış: Yaşlanmanın Coğrafyası.....	375
Sonuç Yerine.....	380
Kaynakça.....	381

12. BÖLÜM

SAĞLIK COĞRAFYASININ GELİŞİMİ VE KÜRESEL SAĞLIK ÇIKTILARINA DAİR BİR İNCELEME

Giriş.....	385
Sağlık ve Coğrafya.....	386
Sağlık Coğrafyasında Paradigmatik Dönüşümler.....	387
Çevresel Determinizmden Neoliberalizme Sağlık Coğrafyası.....	392
Sağlık Coğrafyasında Güncel Konular.....	394
Epidemiyolojik Geçiş ve Sağlığın Küresel Yansımaları.....	397
Gelişmekte Olan Dünya ve Çifte Hastalık Yükü.....	400
Sağlık Hizmetlerine Erişim.....	401
Sermaye/Sınıf, Eşitsizlik ve Sağlık Coğrafyası.....	404
Çevresel Adalet ve Sağlık.....	408
Sonuç.....	410
Kaynakça.....	413

13. BÖLÜM

SUÇ COĞRAFYASI: GÖRELİ KAVRAMSALLAŞTIRMADAN MEKÂNSAL YORUMLAMAYA

Giriş.....	419
Suçun Kavramsallaştırılması.....	421
Suç Kavramı.....	421
Suçun Sınıflandırılması.....	423
Suç Mekândan Bakmak: Suç-Coğrafya İlişkisi.....	432
Suçun Mekânsal İncelemesi.....	434
Suçun Mekânsal Pratikleri: Mekânın Suçu-Suçun Mekânı.....	436
Genel Değerlendirme.....	438
Kaynakça.....	439

14. BÖLÜM

SOSYAL COĞRAFYA VE ELEŞTİREL TEORİ

Giriş	449
Eleştirel Teori	450
Sosyal Coğrafya ve Eleştirel Teori	453
Sosyal Coğrafyada Yazın Dili ve Kullanımı	454
Sosyal Coğrafyada Gelişme	456
Eleştirel Sosyal Coğrafyada Irk ve Etnik Temalı Yaklaşımlar	459
Sosyal Coğrafya ve Cinsiyet Odaklı Okumalar	462
Sonuç	465
Kaynakça	467
Yazarlar Hakkında.....	471